

لهمبیرتان بیت که پرستاری سیل (TB Nurse) لیزمدایه تاکو له دریزه خولی ساریژکردنکهدا (دهرمان) یارمستی ټیوه بدات. تکیاه ئهگهر له کاتی ساریژکردندا هسستیکی ناخوشتان هییه وه یان سیمارته به شتیکی پیوندیدار به دمواکانتانهوه به تموامتی ددنیا نین به پرستاری سیلی خوټانهوه پهیومندی بکهن.

ناوی پزیشکی نه‌خوشخانه‌ی ئیوه:

ثُمَّ هَاجِلٌ:

**TB
a!ert**

لعبق ودرگرتتی زانباری پتر بیان ودرگرتتی ویتنگملیک لعم بلاؤوکه تکایه به
01273 234 770 وه (تعنیا له کاتی کار ی دایر مکاند) پیومندی بکسن.
لعبق بهخشینی یارمعی مالی و دلخوازانه بو یارمعیبدانی **TB Alert** تکایه به
01273 234 784 وه (تعنیا له کاتی کار ی دایر مکاند) پیومندی بکسن.
بیان چنه سهر مالیپیری نیمه به ناونیشانی www.tbalert.org.

کاري سهر مڪي نامادهڪر دني بٺاڻو ڪهڪه له لايمن ٿوري سيلبي باڪوري روڙ ناواي لهندمنهوه

TB Alert دامعز و اومیکي خنرخوازي بين وينميه که ناستي ناگاداري له سر سيل له بهر پټانيا و جيهاندا بهر ز دکاتمه و به پيشکاش کړنې زانباري پټيوست به نمخوشمان له کړدوهي NHS پالېستي دکات. نېمه له پروژ مگلي ساريژ کړدن لمو ولټانېدا که خمر يکي گشه سندنن پستگيري دمکين تاکو دلنيا بين که نمخوشگليکي زورتر ساريژي(دهرمان) شيوا و مردگرن. به پالېستي نيوه دفتوانين کاريگرمي پوزيټيف و بهر بللومان له سر سيل له هممو جيهاندا هعيت و گياني کهساني زورتر رزگار بکين.

سیل چیه؟

سیل یان Tuberculosis که TB کورتکراومکيه چلکینهيکي باکتریایيه که زورتر له سیپهکاندا پیکدیت بلمام دمتوانی له سمر دیکمی نمدامانی لهشیش کاریگری هعیت. کاتی که مایکروبهکان له سی دا بن بمو سیله سیلی چالاک دملین. سیلی چالاک (Active TB) به خولیکی ساریزکردن که لانیکم شمش مانگ دریژه دمخایمیت ساریز (دهران) دهریت. تمایا نمخوشی سیلی سیپهکان یان قورگ رنجه بلأوبونمویی بن و له ماوهی دوو حموته له بکارهینای دمواکان بلأوبونمویی (گرتنهمیری) نمخوشیهکه لهنیو دمچیت.

همروهه رنجه تاک به نمخوشی سیلی شاردراوه، یان چلکینهی سیل تووشیار بیت. نمه بمو واتایه که مایکروبهکانی سیل له لمشتاندا همن بلمام لمشتان نموانی له ژیر کونترولدایه و ناهیلنت که حالتی نمخوشی له نیودا پیکیت. کسانیک که تووشیاری نمخوشی سیلی شارداون هیچ نیشانیهکی نمخوشیان نیه و ناتوان چلکینهکه بننه دیترانموه.

چون کهمی تووشیاری سیل دهیت؟

کاتی کسی تووشیار به سیلی چالاک له سی یان قورگدا دهقوزی یان دهمیت، مایکروبهکان بهشپوهی گهر دیلمگلی چووکه له حمودا بلأو دهمهوه و کسانای دیکه رنجه نموانه هملن. کسانیک که کاتیکي زور له گمل کسانای تووشیار به سیلهمون (زوربهی کات هاوسمری نموکسه و نمدامانی خیزانیک یان کم تا کورتی هاوکارگلیک که پیکمه کار دهمک) زورتر له دیتران لمهر معترسی تووشیاربون به نمخوشیهکمون. سیل له ریگای تف کردنموه یان نامرازی هاوبشموه ناگواستریتموه.

نیشانهکانی نمخوشی سیل چیه؟

نیشانهکانی باوی نمخوشی سیلی سی بریتین له:

- قوزین بق ماوهی پتر له سی حموته بهدوای بهکدا. رنجه به قوزهی وشک و سمختهه که لهگمل قوزهی نمخوشی چلکینی سینگدا زور جیاوازیکی نیه دست پئ بکریت. قوزهی کسی تووشیار به سیلهمه به حموته و مانگان دریز دمخایمیت و روژبهروژ توندتر دهیت.
 - کم بونموهی کیش بایی هوپهکی دیار.
 - یاو و عارهقهی زور له شمودا. گهرمی لهشی کسی تووشیاربوو به اسایی له شمودا دمروانه سمرئ و دبیته هوئی نموهی که نمو کسه به توندی عارهقه بکات، نمونده عارمق کردنهمی زوره که رنجه پنیوست بی هممو پنخهفهمکانی له نیوشمودا بگوردرئ.
 - هاسنی ناساییانه و گشتی به ماندووبوون و حالتی ناخوشی.
 - لدهسدنای نیشتیها.
- همموئی نم نیشانه رنجه نیشانهی گرتنگلی دیکمش بن.
- چون بزنام که تووشیاری سیل بوومه؟

چون بزنام که تووشیاری سیل بوومه؟

نمگر سئ یان پتر له سئ بابیت له نیشانهکانی نمخوشی له نیودا سمر همدات دهمی له گمل پزیشکی گشتیدا (GP) چاوپیکموتنتان هعیت (نمگرچی همرکام لم نیشانهه رنجه هی نمخوشی تر بن و دمتوان تمایا هلمومرجئ پیکهینن که پنیوستی به راویژ لهگمل پزیشکدا بیت) ! نمگر نموان وایزان که نیمکانی نموه همیه نمخوشی سیل بیت، نیوه به کلینیکی سیل یان سینگ دمناسینن تاکو تاقیکردنموهی پنیوست جیهیجی بکمن.

نمگر کهمی که تووشیاری نمخوشی سیلی بلأوبونمویی دهناسن، پزیشکهکان لم کسه لاسمر نموهی که زوربهی کاتی خوئی لهگمل کیدا داوخته سمر پرسیار دهمکن. پاشان نووسینگهکانی خز معکاریبی سلامتی به همر کسپیک که وادمان له بم معترسی تووشیاربون به نمخوشیهکموه به پیومندی دهمکن و لپی داوا دهمکن که بچیت بق تاقیکردنموه.

جورهکانی تاقیکردنموه بریتین له:

تاقیکردنموه پنیستی (مانتوکس)

تاقیکردنموهی پیست پیشان دمدات که داخو تا نیستا کموتونمته بهر مایکروبیگلی سیل یان نا. له دوو شیودا رنجه کموتوبیتنه بهر مایکروبی سیل: یان له ریگای کوتانی ب.س.ژ. (که مایکروبی لاوازکراوی تیدایه) یان له ریگای هملنرینی مایکروبیگلی سیلهمه. بم تاقیکردنموه تاقیکردنموهی مانتوکس (Mantoux) دملین که تیددا ریژمیکی کم له ناومکيه که به ناوی توبیرکولین (Tuberculin) له ریگای شریقههیکمی چووکهوه راستموخو ددرئ له توژی سیلهمو پنیستان. رنجه پنیستان کهمی نیشی هعیت بلمام نیشهکی دریژخایین نیه. 2-3 روژ دواتر شوینی تاقیکردنموه چاوی لیدهکریت.

نمگر ناکامی تاقیکردنموه پوزیتیف بیت، شوینی کوتانهکه سوور دهیتموه و دهماسی. نابی لاسمر شوینهکمی لکینر لیدن، نابی بیخورین، وه نابی هیچ جوره روژ، کریم یان کهرسمی رازاندنموه و جوانکاریبی لاسمری بساون. دمتوان نموه به شپوهی نورمال به ناو و سابوون بشوین. رادهی ماسین و سووربونموه پلمگلی جزواوجوری همیه. پزیشک یان پرساری کلینیک تاقیکردنموه لیکدهدمنموه و ناکامهکی به نیوه رادمگمین.

ناکامی پوزیتیف له تاقیکردنموه

پیستدا به واتای چیه؟

نمگر ناکامی تاقیکردنموهی پنیستان پوزیتیف بیت چمند حالمتیک دمتوانی بیتنه هوئی نمو ناکامه:

پیشتر کوتانی ب.س.ژ تان وهرگرتوه. بم جوره، کهمی دزکردموهی لمشتان چاومروانی دهرئ و نورماله.

رنجه تووشیاری سیلی شارداوه بن. لیتان داوا دهریت که تاقیکردنموهی خوین جیهیجی بکمن تاکو نمخوشی سیلی شارداوه پیشتر است بکریتموه.

رنجه تووشیاری سیلی چالاک بن و رنجه پنیوست بیت پزیشکیک بق تاقیکردنموهی پتر نیوه چاولیکات.

ناکامی نیگهتیف له تاقیکردنموه

پیستدا به واتای چیه؟

نمه بمو واتایه که رنجه پیشتر نمکوتونمته بهر معترسی مایکروبیگلی سیل. بلمام همروهه دمتوانی بمو و واتایه بیت که تاقیکردنموهکه زوو جیهیجی کراوه یان لمشتان نمیتوانیوه له بهر انهر تاقیکردنموهکدا دزکردموه پیشان بدات.

رنجه پنیوست بیت 6 حموته دواتر دیسان تاقیکردنموهکه دوویات بکریتموه. ناکامی نیگهتیفی تاقیکردنموهکه بهردموام بمو واتایه نیه که تووشیاری سیل نین.

نمگر تووشیاری سیل نین بلمام به پنی شوینی ژیانتان یان جوری کاریک که همتانه پتر له دیتران له بهر معترسی تووشیار بوون بهومنه، رنجه کوتانی (فاکسینی) ب.س.ژ (BCG) بوتان بنویندریت. نمگر خوراکری و هیمنایمتی لمشتان لاوازه (ومکو کهمانی تووشیاری HIV یان نمخوشگلیک که نمدامیان پیوه پیومند کراوه)، ب.س.ژ بق نیوه پیشیار ناکریت لمهر نموهی که معترسی کمک وهرگرتن له فاکسینگلی چالاک و زیندوو لم جوره بابهماندا لاسمر موپه.

تاقیکردنموه خوین

بق سیل تاقیکردنموهیکم تابیمتی خوین دمنویندریت. نمگر ناکامی تاقیکردنموهی پنیستان پوزیتیف بیت و له گمل کسی تووشیار به نمخوشی سیل له جوری بلأوبونموهیکمی داهلمسوکموتنتان همیه (بلمام هیچ نیشانهیکم له نمخوشی له نیودا سمری هملندموه)، رنجه له نیوه داوا بکریت که نم تاقیکردنموهیه جیهیجی بکمن تاکو له نمبونی سیلی شارداوه له لمشتاندا دلنایی به دست بیت. نمگر ناکامی تاقیکردنموهی خوین پوزیتیف بیت، رنجه پنیوست بیت تاقیکردنموهگلیکی دیکه جیهیجی بکمن تاکو دلنای بن که سیلی چالاکتان نیه.

بق کسانیک که تووشیاری نمخوشی سیلی شارداون و تمعنیان کهمتر له 35 ساله خولیکی ساریزکردن بق ماوهی سی یان شمش مانگ پیشیار دهریت. بق کسانیک که زورتر له 35 سال تمعنیانه و تووشیاری قایرووسی HIV نین خولی ساریزکردن نانویندریت لمهر نموهی که معترسی دمواکنی دژه سیل له خسار گیانن به جمرگدا زور لاسرمومتره. کسانای تووشیاری HIV بهردموام جیا له تمعنیان دهمونه بهر ساریزکردن لمهر نموهی که سیلی شارداوه رنجه به ساکاری بگوردرئ به سیلی چالاک که له ناکامی نمودا نمخوشی ناپدز توندتر دهیتموه.

وینههه لگرتی تیشکی x له سینگ

نمگر نیشانهکانی نمخوشی سیل له لمشتاندا همیه، له سینگتان وینهی تیشکی x ناماده دهریت. بم جوره پزیشکهکان دزمانن که داخو باکتیریای سیل له سیپهکانتادا همبووه یان همیه یان نا.